

NAPISANO V LAHKEM BRANJU

VODNIK PO ZAKONU O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

Prehod mladih na trg dela

VODNIK PO ZAKONU O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

Prehod mladih na trg dela

Prehod mladih na trg dela

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Projekt PREHOD MLADIH sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

SPOŠTOVANE BRALKE, SPOŠTOVANI BRALCI,

zakoni so pogosto napisani na **težek način**.

Ljudje jih zato težko razumemo.

Vsi ljudje pa imamo **pravico** vedeti,

kaj v zakonih piše.

Ta knjiga vam bo pomagala razumeti

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami.

Pomagala vam bo razumeti,

kdo so otroci s posebnimi potrebami in

kako se šolajo.

Takim knjigam rečemo **lahko branje**.

Več o lahkem branju piše na spletni strani www.risa.si.

Knjiga je nastala v projektu **Prehod mladih**.

Projekt je zelo pomemben

za mlade ljudi s posebnimi potrebami.

Pomaga jim,

da se po končani šoli lažje zaposlijo.

Več o projektu piše na spletni strani www.prehodmladih.si.

Lahko branje in projekt Prehod mladih

podpiram kot **ministrica**,

ki v Sloveniji skrbi za šolstvo.

Dr. Simona Kustec

SPOŠTOVANE BRALKE, SPOŠTOVANI BRALCI,

pred vami je Vodnik po Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (v nadaljevanju ZUOPP) v lahkem branju. V sodelovanju z Zavodom Risa so ga pripravili izvajalci projekta Prehod mladih, ki se je začel leta 2018. S projektom strokovnjaki mladim s posebnimi potrebami pomagajo, da gredo iz šole lažje na trg dela.

Vodnik je namenjen mladim s posebnimi potrebami, njihovim staršem, učiteljem, svetovalnim delavcem in vsem drugim, za katere je ZUOPP pomemben dokument. Vodnik je namenjen vsem nam, ker nam omogoča lahko branje zahtevnih vsebin.

Na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport vemo, da različni ljudje potrebujemo različno prilagojena gradiva. Če imamo vsi ljudje dostop do informacij, ki jih razumemo, imamo tudi bolj enake možnosti. Na ministrstvo si želimo, da bi ta vodnik uporabilo čim več ljudi, zato tudi podpiramo projekt Prehod mladih, ker nam ponuja roko, da se med seboj bolje in lažje razumemo. Zavedamo se, da je projekt za mlade s posebnimi potrebami, ki želijo delati, zelo pomemben. Zelo pomemben je za nas vse!

Vabimo vas, da na povezavi www.prehodmladih.si preberete več o projektu Prehod mladih, na povezavi www.risa.si pa več o Zavodu Risa in pomembnosti lahkega branja. Hvala izvajalcem projekta Prehod mladih, ker ste nam pripravili to knjižico! Z njo nam vsem skupaj pomagajte, da se lažje in bolje razumemo in bogatimo v naši različnosti.

Prijetno in poučno branje vam želim!

Prof. dr. Simona Kustec,
ministrica za izobraževanje, znanost in šport

KAJ JE TA KNJIGA?

ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

V Sloveniji imamo

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami.

Ta knjiga vam bo zakon pomagala razumeti.

Pomagala vam bo razumeti,

kdo so otroci s posebnimi potrebami in

kako se šolajo.

LAHKO BRANJE

Ta knjiga je priročnik.

Knjiga je napisana v lahkem branju.

To pomeni,

da jo lažje beremo in razumemo.

SLIKE

Zraven besedila so slike.

Slike pomagajo,

da stvari še bolj razumemo.

ORIGINALNI ZAKON

Na koncu knjige je originalni

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami.

Tak, kot so ga napisali strokovnjaki.

Ta knjiga vam zakon pomaga razumeti.

Če želite zakon dobro spoznati,

morate uporabiti originalni zakon.

SPOL

V knjigi uporabljamo moško slovnično obliko.

To pomeni, da pišemo tako, kot bi govorili z moškim.

Pri tem pa mislimo na oba spola, moškega in ženskega.

Ko govorimo o otrocih s posebnimi potrebami, govorimo o fantih in dekletih s posebnimi potrebami.

KAJ PIŠE V ZAKONU?

V zakonu piše o šolanju otrok s posebnimi potrebami.

Rečemo, da zakon

ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami.

Ta knjiga ima več delov.

Rečemo, da ima **poglavja**.

V njih smo napisali to, kar je najbolj pomembno.

O tem, kaj je o zakonu dobro vedeti, smo vprašali različne ljudi:

- strokovnjake in
- ljudi s posebnimi potrebami.

POGLAVJA V TEJ KNJIGI SO:

- **OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI**
- **PROGRAMI V VRTCU IN ŠOLI**
- **POMOČ IN PODPORA**
- **VRTEC**
- **OSNOVNA ŠOLA**
- **SREDNJA ŠOLA**
- **ODRASLI DO 26. LETA**
- **VZGOJNI PROGRAM**
- **ŠOLA NA DOMU**
- **V KATEREM KRAJU NAJ BOSTA VRTEC ALI ŠOLA?**
- **KAKO OTROK DOBI MNENJE IN ODLOČBO?**
- **KAJ JE ZELO POMEMBNO?**
- **ORIGINALNI ZAKON**

OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI

KDO SO OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI?

Ljudje imamo različne ovire.

Ovira pomeni,
da stvari ne moremo delati
na enak način kot drugi ljudje.

Ovire imajo tudi otroci.

Ovire so na primer:

- Motnje v duševnem razvoju.

To običajno pomeni, da se otrok **težje uči**.

Pogosto imajo to oviro na primer
otroci z downovim sindromom
(izgovori se daunov sindrom).

Na sliki je Jakob.

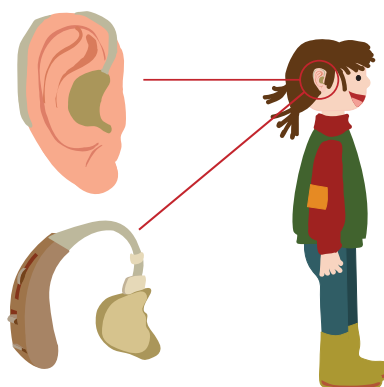
Jakob je fant z downovim sindromom.

- Okvara vida, otrok je slaboviden ali slep.
To pomeni, da otrok **slabo vidi**
ali sploh **ne vidi**.
Na sliki je Matej.
Matej je fant s slepoto.

- Naglušnost in gluhotata.
To pomeni, da otrok **slabo sliši**
ali sploh **ne sliši**.
Na sliki je Sara.
Sara slabo sliši.
Uporablja slušni aparat.

- Govorne in jezikovne motnje.
To pomeni, da otrok **težko govori**
ali mogoče sploh **ne govori**.
Mogoče jeclja.
Na sliki je Anja.
Anja ne govori.

- Gibalna oviranost.
To pomeni,
da otrok **težko premika roke in noge**
ali se ne more gibati sam.
Mogoče uporablja invalidski voziček.
Na sliki je Jerica.
Jerica uporablja invalidski voziček.

- Dolga bolezen.
To pomeni, da je otrok **bolan** dolgo časa.
Na sliki je Jan.
Jan ima sladkorno bolezen.
Tudi Jan je otrok s posebnimi potrebami.

- Težave na določenih področjih učenja.
To pomeni, da otrok potrebuje **pomoč** le **pri učenju** določenih stvari.
Na sliki je Eva.
Eva ima težave pri branju in pisanju.

- Motnje avtističnega spektra.
Včasih smo temu rekli **avtizem**.
Otroci z avtizmom imajo različne ovire.
Običajno imajo težave pri stikih z ljudmi.
Eni otroci ponavljajo določene gibe.
Na sliki je Mišo.
Mišo je fant z avtizmom.

- Čustvene in vedenjske motnje.
To pomeni, da ima otrok **čustvene** težave ali se **obnaša** drugače kot ostali otroci.
Mogoče težko nadzoruje čustva.
Mogoče je večino časa jezen ali ga je strah.
Na sliki je Maja.
Maja se zelo hitro ujezi.
Večkrat udari bratca ali babico.

Zaradi teh ovir imajo otroci posebne potrebe.

ZANIMIVO

Na zunaj se večkrat ne vidi, da ima otrok posebne potrebe. Vseeno mogoče potrebuje posebno pomoč in podporo.

V zakonu piše tudi o ljudeh s posebnimi potrebami, ki niso več otroci. Imajo motnjo v duševnem razvoju.
So odrasli in še obiskujejo šolo. Stari so do 26 let.

Otroci s posebnimi potrebami
so v tem zakonu torej:

- resnični otroci,
- mladostniki, ki še niso stari 18 let,
- polnoletni odrasli ljudje,
ki so stari do 26 let.

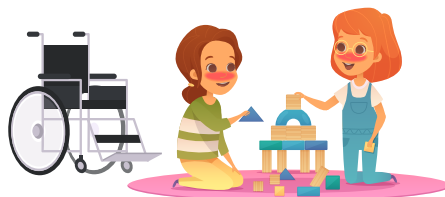
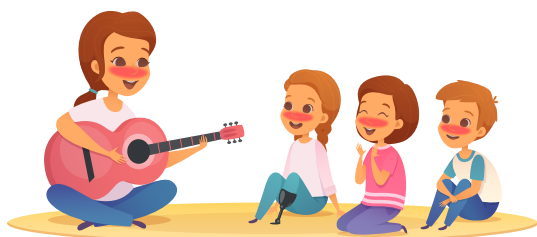
V zakonu tudi odraslim s posebnimi potrebami,
ki hodijo v šolo,
pravijo otroci s posebnimi potrebami.

PRAVICA DO ŠOLE

Vsi ljudje imamo pravico,
da hodimo v šolo.

To pravico imajo seveda tudi
ljudje s posebnimi potrebami.

PROGRAMI V VRTCU IN ŠOLI

VRTCI IN ŠOLE

Ljudje obiskujemo različne šole.

Šole so posebne organizacije.

Rečemo jim tudi ustanove ali **zavodi**.

Otroci s posebnimi potrebami obiskujejo
vrtec, šolo in druge programe.

**V tej knjigi vsem programom
rečemo kar vrtec ali šola.**

POMOČ IN PODPORA

Otrok s posebnimi potrebami
v vrtcu in šoli
potrebuje pomoč in podporo.
Otroku pomagajo **strokovnjaki**.
Pomoč in podpora morata biti ustrezni.
To pomeni, da je treba otroku
pravilno pomagati.

PRAVI PROGRAM

Zato da otrok dobi
ustrezni pomoč in podporo,
mora obiskovati pravi vrtec ali šolo.
Obiskovati mora **pravi program**.

Program je načrt in vsebina stvari,
ki se jih učimo.

Program mora biti otroku **prilagojen**.
To pomeni,
da je najbolj pomemben otrok.
Uči se tisto,
kar bo v življenju najbolj **potreboval**.
Uči se tudi tisto,
kar si najbolj želi znati.
Pomembno je to,
kar zmore in lahko naredi sam.

Program se malo spremeni glede na to:

- kakšno oviro ima otrok,
- koliko ga ovira moti pri šolanju.

Vrtci in šole imajo svoje programe.

Poznamo:

- **redne** programe,
- **prilagojene** programe,
- **posebni** program,
- **vzgojni** program.

MNENJE IN ODLOČBA

To, kateri program je za otroka dober, odloči posebna **komisija**.

Rečemo,

da komisija otroka **usmeri**.

To naredi tako,

da napiše 2 dokumenta:

- **mnenje** in
- **odločbo**.

Da lahko komisija otroka usmeri, je potrebno dati posebno **vlogo**.

O tem v tej knjigi piše od strani 47 naprej.

INDIVIDUALIZIRAN PROGRAM

Otrok s posebnimi potrebami ima tudi **individualiziran program**.

To je poseben dokument.

Vsak otrok ima drugačen dokument.

Ta dokument ima

otrok s posebnimi potrebami v:

- vrtcu,
- osnovni šoli in
- srednji šoli.

V dokumentu piše na primer:

- kaj bo otrok delal,
- kdo bo z otrokom delal,
- kako bo delo potekalo,
- kaj otrok potrebuje.

Za otroka s posebnimi potrebami morata dokument narediti **vrtec** ali **šola**.

Narediti ga morajo strokovnjaki,

ki bodo z otrokom delali.

Sodelovati morajo starši in tudi otrok.

Vsi skupaj morajo **oceniti**,

če je dokument za otroka res dober.

Če je dokument dober,

otrok dobro napreduje.

Program morajo v določenem času oceniti vsaj enkrat.

Temu določenemu času rečemo vzgojno izobraževalno obdobje.

V osnovni šoli so na primer 3 obdobja:

- od 1. do 3. razreda,
- od 4. do 6. razreda in
- od 7. do 9. razreda.

Če vrtec ali šola za otroka ne naredita tega programa, plačata kazen.

Program morata narediti v 30 dneh.

To je 1 mesec.

DODATNA STROKOVNA POMOČ

Dodatno strokovno pomoč običajno dobi otrok v:

- rednem vrtcu,
- redni osnovni šoli in
- redni srednji šoli.

Izjemoma, torej samo včasih, jo dobi v drugih programih.

Pomoč je lahko:

- pomoč pri premagovanju ovir,
- svetovanje ali
- pomoč pri učenju.

Pomoč pri učenju otrok dobi v:

- osnovni šoli,
- nižji poklicni šoli in
- srednji poklicni šoli.

Če je bil otrok bolan in je v šoli manjkal več kot 2 meseca, pa lahko dobi pomoč pri učenju tudi, če obiskuje drug program srednje šole.

Otrok lahko dobi največ

5 ur pomoči na teden.

Samo otroci s slepoto ali slabovidnostjo in otroci z več ovirami lahko dobijo več ur.

Običajno to velja za učence prvih 3 razredov osnovne šole.

Dobijo lahko največ 3 dodatne ure.

Vsaj 1 ura na teden mora biti svetovanje.

Otroku pomagajo strokovnjaki.

To so na primer:

- **Učitelj.**
- **Specialni pedagog.**

To je učitelj
otrok s posebnimi potrebami.

- **Psiholog.**

To je strokovnjak za misli,
čustva in obnašanje.

- **Logoped.**

To je strokovnjak za govor.

Pomoč ima otrok **med poukom** ali
takrat, ko ni pouka.

Običajno je to **v šoli**,
včasih pa tudi na domu otroka.

Strokovni delavec lahko ob istem času
pomaga samo **1 otroku** s posebnimi potrebami ali
pa je **v skupini**
več otrok s posebnimi potrebami.

SPREMLJEVALEC

Otrok s posebnimi potrebami ima lahko **spremljevalca**.

Spremljevalec je človek, ki otroka v šoli spremlja in mu pomaga pri različnih stvareh. Pomaga na primer pri hoji ali oblačenju.

Spremljevalec je lahko:

- stalen ali
- začasen.

Stalni spremljevalec je ob otroku skozi celo šolanje.

Začasni spremljevalec je ob otroku samo nekaj časa.

Mogoče eno šolsko leto.

Spremljevalca ima lahko otrok v:

- vrtcu,
- osnovni šoli in
- srednji šoli.

Te pravice pa nimajo vsi otroci s posebnimi potrebami.

Spremljevalca lahko dobi samo otrok, ki obiskuje **redni program**.

Kaj je to redni program, piše na strani 14.

Kateri so redni programi,
pa piše posebej pri vrtcu,
osnovni in srednji šoli.

Stalnega spremljevalca lahko
v rednem programu dobi otrok:

- s težjo in težko gibalno oviro,
- s slepoto.

Začasnega spremljevalca lahko
dobi otrok, ki ima:

- slabovidnost,
- dolgo bolezen,
- avtizem ali
- čustvene in vedenjske motnje.

TOLMAČ

Otroci, ki slabo slišijo ali ne slišijo in
uporabljajo slovenski znakovni jezik,
imajo v vrtcu in šoli pravico do **tolmača**.

Tolmač je človek,

ki govor prevede v kretnje in
izraze na obrazu.

Kretnje in izraze na obrazu pa
prevede v govor.

PRIPOMOČKI

Otroci, ki se težko gibajo,
imajo včasih doma različne pripomočke.

Na primer:

- žoge,
- valje,
- stole,
- stojke.

Te stvari dobijo preko
zdravstvenega zavarovanja.

Teh stvari jim ni potrebno vsak dan
nositi v vrtec ali šolo.

Vrtec in šola morata poskrbeti,
da ima otrok pripomočke tudi
v vrtcu ali šoli.

DOBRO JE VEDETI

Otroci s posebnimi potrebami,
ki so v prilagojenem programu,
se lahko občasno
vključijo v redni program.
Na primer pri različnih predmetih.
To pomeni,
da so na primer pri likovnem pouku
skupaj z otroki iz rednega programa.

Otroci, ki so v posebnem programu,
pa se lahko občasno vključijo
v prilagojeni program.

VRTEC

V vrtcu so **predšolski otroci**.

To so tisti otroci,
ki še ne obiskujejo šole.

Stari so manj kot 6 ali 7 let.

Otrok s posebnimi potrebami

lahko obiskuje **redni vrtec**.

Redni vrtec je namenjen vsem otrokom.

Tam otrok s posebnimi potrebami dobi pomoč,

ki jo potrebuje,

da lahko sledi programu vrtca.

Eni otroci s posebnimi potrebami v
rednem vrtcu

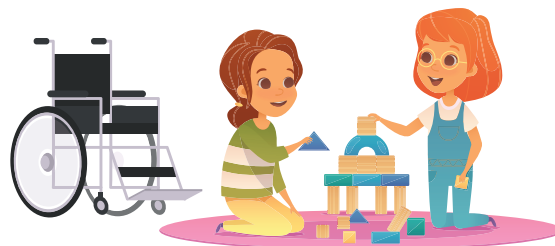
lahko dobijo **spremljevalca**.

Kdo je spremljevalec,

piše na strani 21.

Če ima otrok večje ovire,
lahko obiskuje vrtec,
ki ima prilagojeni program.
Temu rečemo tudi **razvojni vrtec**.

V vrtcu ima vsak otrok s posebnimi potrebami
svoj posebni program.

Rečemo mu **individualiziran program**.

V programu piše na primer:

- kaj bo otrok delal,
- kdo bo z otrokom delal,
- kako bo delo potekalo,
- kaj otrok potrebuje.

Če otrok ne sliši,
lahko ima **tolmača**.

Kdo je tolmač,
piše na strani 22.

DOBRO JE VEDETI

Predšolski otroci imajo
lahko svetovanje že prej,
preden starši dajo vlogo za usmeritev.
Imajo lahko največ 2 uri
svetovanja na mesec.

OSNOVNA ŠOLA

Osnovno šolo obiskujejo tudi **šolarji** s posebnimi potrebami.

Šolarji imajo več možnosti.

Lahko obiskujejo **redno šolo**,
kjer dobijo pomoč,
da lahko sledijo programu šole.

Če imajo večje ovire,
lahko obiskujejo:

- prilagojeni program,
- posebni program ali
- vzgojni program.

Tudi šolar s posebnimi potrebami ima
svoj **individualizirani program**.

Kaj to je,
piše na strani 17.

Če šolar ne sliši,
lahko ima **tolmača**.

Kdo je tolmač,
piše na strani 22.

REDNA OSNOVNA ŠOLA

Redna šola je običajno v kraju, kjer otrok živi.

V redni šoli program poteka tako, da mu lahko

šolar s posebnimi potrebami sledi.

To pomeni,

da so **stvari prilagojene** šolarju.

Prilagojeni so na primer:

- pripomočki za učenje in oprema,
- prostor,
- čas, na primer čas za učenje in malico,
- način učenja,
- testi in spraševanje.

Šolar dobi tudi dodatno strokovno pomoč.

Kakšno strokovno pomoč dobi in

kdo mu pomaga,

piše od strani 19 naprej.

V rednem programu imajo lahko eni otroci s posebnimi potrebami **spremljevalca**.

Kdo je spremljevalec, piše na strani 21.

Kateri otroci lahko dobijo spremljevalca, piše na strani 22.

PRIMER:

Se spomnite Eve?

Eva ima težave pri branju in pisanju.

V šoli dobi **več časa** za pisanje.

Piše lahko na **prenosni računalnik**.

Eva dobi **3 ure dodatne pomoči** na teden.

To pomeni,

da ji 3 ure na teden pomaga učiteljica za otroke s posebnimi potrebami.

Rečemo ji **specialna pedagoginja**.

Otroci imajo različne prilagoditve in različno ur dodatne pomoči.

Vse je odvisno od tega,

kakšno oviro ima otrok in

kaj potrebuje,

da bo lahko v šoli uspešen.

V redni šoli se otrok s posebnimi potrebami nauči iste stvari kot ostali otroci.

Dobi enako znanje in spretnosti.

Temu rečemo **enakovredni izobrazbeni standard.**

Izobrazbeni standard je to, kar naj bi se otrok v razredu naučil.

PRILAGOJENI PROGRAM

Šolar lahko obiskuje 2 vrsti prilagojenega programa:

- Prvi je z **enakovrednim izobrazbenim standardom.**
- To pomeni,
- da je otrok v prilagojenem programu,
- a se nauči **iste stvari** kot v redni šoli.

Po končani osnovni šoli

se lahko vpiše v katerokoli srednjo šolo.

Program je zelo podoben redni šoli.

Poteka tako,

da mu lahko šolar s posebnimi potrebami sledi.

To pomeni,

da so stvari prilagojene šolarju.

Prilagojeno je na primer to,

kako otrok napreduje **v višji razred.**

PRIMERA:

Se spomnite Mateja,
fanta s slepoto?

Matej obiskuje **prilagojeni program** za otroke,
ki so slabovidni ali slepi.

Program ima **enakovredni izobrazbeni standard**.

To pomeni,

da se bo Matej naučil iste stvari
kot otroci v redni šoli.

Vsi otroci s slepoto pa ne
obiskujejo prilagojenega programa.

Se spomnite Miša,
fanta z avtizmom?

Mišo obiskuje **prilagojeni program**
z **nižjim izobrazbenim standardom**.

Ta program je manj zahteven.

Vsi otroci z avtizmom pa ne
obiskujejo prilagojenega programa.

POSEBNI PROGRAM

Posebni program je namenjen otrokom z motnjami v duševnem razvoju. V programu otroci dobijo različna znanja.

V posebnem programu ni ocen.

Pomembno je, da se otroci naučijo biti čim bolj samostojni.

Posebni program traja najprej 9 let. Toliko kot redni program osnovne šole. Podaljša se lahko še za 6 let. Potem pa lahko otrok obiskuje program Usposabljanje za življenje in delo. Kaj to je, piše na strani 42.

PRIMER:

Se spomnite Jakoba, fanta z downovim sindromom? Jakob obiskuje **posebni program**. Najrajši ima gibanje in šport. Vsi otroci z downovim sindromom pa ne obiskujejo posebnega programa.

SREDNJA ŠOLA

Srednjo šolo obiskujejo tudi **dijaki** s posebnimi potrebami. Tudi dijaki imajo več možnosti.

Dijak s posebnimi potrebami lahko obiskuje:

- **Redno srednjo šolo.**
Tam je v programu s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.
- **Prilagojeni program.**

Tudi dijak s posebnimi potrebami ima **individualiziran načrt**.

Kaj to je, piše na strani 17.

Če dijak ne sliši, ima lahko **tolmača**. Kdo je tolmač, piše na strani 22.

REDNA SREDNJA ŠOLA

V redni šoli program poteka tako, da mu lahko dijak s posebnimi potrebami sledi. To pomeni, da so **stvari prilagojene** dijaku.

Prilagojeni so na primer:

- pripomočki za učenje in oprema,
- prostor,
- čas, na primer čas za učenje in malico,
- način učenja,
- testi in spraševanje.

Dijak s posebnimi potrebami lahko dobi **dodatno strokovno pomoč**.

Kakšno strokovno pomoč dobi in kdo mu pomaga, piše od strani 19 naprej.

Eni dijaki s posebnimi potrebami lahko v redni šoli dobijo tudi stalnega ali začasnega **spremljevalca**.

Kdo je spremljevalec, piše na strani 21.

Kateri dijaki ga lahko dobijo, piše na strani 22.

Srednje šole imajo veliko rednih programov.

Poznamo:

- nižje poklicne šole,
- srednje poklicne šole,
- srednje strokovne šole,
- poklicno-tehniške šole in
- gimnazije.

Zakon teh programov ne opisuje.

**Da bi lažje razumeli šolanje
dijakov s posebnimi potrebami
v teh programih,
smo jih mi vseeno na kratko opisali.**

Vse srednje šole,
razen gimnazije,
smo opisali pri prilagojenih programih.
Opisi se začnejo na strani 38.

To pa ne pomeni,
da imajo te šole le prilagojene programe.

Imajo seveda tudi redne programe.

Edina vrsta srednje šole,
ki ima samo redni program,
je **gimnazija**.

To je srednja šola,
v kateri se dijak pripravi na študij.

To pomeni,
da bo šel po končani gimnaziji
verjetno študirat na fakulteto.

PRILAGOJENI PROGRAMI

Prilagojeni programi so različni.

Prilagojeni so lahko programi:

- nižje poklicne šole,
- srednje poklicne šole,
- srednje strokovne šole in
- poklicno-tehniške šole.

Ti programi so za dijake, ki:

- se težko gibajo,
- imajo slepoto ali slabo vidijo,
- ne slišijo ali slabo slišijo ali
- imajo govorno-jezikovne motnje.

Prilagojeni programi so običajno podaljšani za 1 leto.

To na primer pomeni,

da ima dijak 1 leto več časa za učenje.

Nižja poklicna šola

V nižjo poklicno šolo se lahko vpiše vsak, ki je uspešno **končal**:

- redno osnovno šolo ali
- 6. razred osemletne osnovne šole ali
- 7. razred devetletne osnovne šole ali
- osnovno šolo s prilagojenim programom.

V nižji poklicni šoli dobijo dijaki različne poklice.

Kot je na primer obdelovalec lesa.

Obdelovalec lesa lahko postane

na primer dijak, ki:

- ne sliši ali slabo sliši,
- ima govorno-jezikovne motnje.

Takih poklicev je še več.

Šola običajno traja 2 leti.

Na koncu šole je zaključni izpit.

Potem gre lahko človek v službo ali

se vpiše v **srednjo poklicno** ali

srednjo strokovno šolo.

Srednja poklicna šola

Sem se lahko vpiše vsak,
ki je uspešno **končal**:

- osnovno šolo ali
- nižjo poklicno šolo.

V srednji poklicni šoli dobijo dijaki različne poklice,
na primer vrtnar.

Vrtnar lahko postane
na primer dijak, ki:

- ne sliši ali slabo sliši,
- ima govorno-jezikovne motnje.

Takih poklicev je še več.

Šola običajno traja 3 leta.

Na koncu šole je zaključni izpit.
Potem gre lahko človek v službo ali
se vpiše v **poklicno-tehniško šolo**,
na drugo stopnjo.

Srednja strokovna šola

Sem se lahko vpiše vsak,
ki je uspešno **končal**:

- osnovno šolo ali
- nižjo poklicno šolo.

V teh programih dobijo dijaki različne poklice,
na primer ekonomski tehnik.

Ekonomski tehnik lahko postane
na primer dijak, ki:

- se težko giba,
- je slep ali slaboviden.

Šola traja 4 leta.

Na koncu šole je poklicna matura.

To je poseben izpit.

Ko konča šolo,

gre lahko človek v službo ali

se vpiše na **študij**.

Poklicno-tehniška šola

To je druga stopnja
srednje poklicne šole.

Dijaki, ki so končali srednjo poklicno šolo,
se lahko vpišejo sem.

Na koncu je poklicna matura.

To je poseben izpit.

Človek dobi enako ali enakovredno izobrazbo
kot dijaki, ki obiskujejo 4-letno srednjo šolo.

DOBRO JE VEDETI

Dijaki s posebnimi potrebami, ki imajo
na koncu srednje šole **maturo**,
imajo pravico do
prilagojenega načina izvajanja mature.

To pomeni,
da ta **izpit** za njih poteka malo drugače.

Kako se izvajanje mature za dijake prilagodi,
piše v:

- Zakonu o maturi in
- Pravilniku o načinu izvajanja mature
za kandidate s posebnimi potrebami.

Maturo imajo na primer dijaki na koncu gimnazije.

ODRASLI DO 26. LETA

Zakon velja za otroke in odrasle do 26. leta, ki obiskujejo srednjo šolo.

Za ljudi z motnjami v duševnem razvoju obstaja posebni program.

Reče se mu Posebni program vzgoje in izobraževanja:

Usposabljanje za življenje in delo.

Na kratko: UŽD.

Program je namenjen ljudem, starim od 21 do 26 let.

Učijo se na primer različna dela, o državljanstvu, o spolu in spolnosti.

POMEMBNO

Posebne potrebe imajo tudi študenti.

Študenti obiskujejo **fakultete**.

Študentov komisija ne usmerja več.

Imajo pa fakultete za študente s posebnimi potrebami posebne prilagoditve.

Na fakulteti študent pokaže svojo zadnjo odločbo.

VZGOJNI PROGRAM

Vzgojni program je namenjen otrokom,
ki imajo težave s **čustvi** in **obnašanjem**.

Ti otroci sicer obiskujejo
redne programe vrtcev in šol.

Dobijo posebno strokovno pomoč.

Če pa program za otroka ni dober in
je otrokov razvoj v nevarnosti,
otroka včasih dajo v **vzgojni zavod**.

Vzgojni zavod je posebne vrste šola in dom.

To, ali bo otrok šel v vzgojni zavod ali ne,
odloči **center za socialno delo**.

Center otroku izda posebno **odločbo**.

Preden odločbo izda,
pa mora dobiti mnenje komisije.

O komisiji piše na strani 50.

Potem mora o odločbi obvestiti Zavod za šolstvo.

Kaj je Zavod za šolstvo,
piše na strani 49.

ZANIMIVO

Eni otroci ostanejo doma in vzgojni program v zavodu samo obiskujejo. To lahko traja največ 2 meseca.

ŠOLA NA DOMU

Otroci s posebnimi potrebami imajo še eno možnost.

Starši lahko predlagajo komisiji, da se otrok šola na domu ali v zasebnem vrtcu ali šoli.

Več o tem piše v originalnem zakonu.

Originalni zakon je na koncu te knjige.

V KATEREM KRAJU NAJ BOSTA VRTEC ALI ŠOLA?

Otrok bi moral obiskovati šolo,
ki je **blizu doma**.

Včasih pa za otroka s posebnimi potrebami
blizu doma ni dobrega vrtca ali šole.

Otrok gre lahko zato živet v drug kraj,
ki tak vrtec ali šolo ima.

V drugem kraju otrok živi v:

- **zavodu ali domu** za otroke
s posebnimi potrebami ali
- **rejniški družini**.

Rejniška družina za otroka skrbi
samo za določen čas.

Potem se otrok običajno vrne k staršem.

PRIMER:

Se spomnite Jakoba,
fanta, ki ima downov sindrom?
Za Jakoba je komisija predlagala
posebni program.

V kraju, kjer Jakob živi,
pa posebnega programa ni.
Posebni program je v kraju,
kamor bi se moral Jakob vsak dan voziti
več kot 1 uro.

Zato Jakob živi v domu za
otroke s posebnimi potrebami.

POZOR

Če je otrok še v **vrstcu**,
mu ni treba v rejniško družino.

A morajo to predlagati starši.

Otrok lahko dobi
odločbo za **prevoz**.

Na odločbi piše,
da mora otrok imeti prevoz od doma
do razvojnega vrta.

Prevoz je brezplačen.

To pomeni,
da ga staršem ni potrebno plačati.

KAKO OTROK DOBI MNENJE IN ODLOČBO?

Da lahko komisija otroka usmeri,
je potrebno dati posebno **vlogo**.

Tej vlogi rečemo

Zahteva za uvedbo postopka usmerjanja.

To je poseben dokument.

KDO DA VLOGO?

Vlogo dajo **starši** otroka.

Če otrok staršev nima,
da zahtevo **skrbnik** otroka.

To je človek,

ki za otroka skrbi.

Skrbniku rečemo tudi
zakoniti zastopnik.

Mladostnik,

ki je **starejši od 15 let,**

lahko vlogo da sam.

Včasih pa zahtevo da tudi šola,

ki jo otrok obiskuje ali

pa jo želi obiskovati.

Zahtevo mora šola dati tudi staršem.

KDAJ SE DA VLOGA?

Vloga se lahko da:

- preden se otrok vpiše v vrtec ali šolo,
- ves čas, ko otrok obiskuje vrtec ali šolo.

KAKO IN KAM SE DA VLOGA?

Vlogo starši napišejo na poseben papir.

Rečemo mu **obrazec**.

Obrazec starši dobijo:

- na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo,
- pri svetovalni delavki v vrtcu, šoli ali zavodu.

Zraven vloge dajo:

- Dokumente o otroku.
To so različna poročila,
na primer zdravstveno poročilo.
- Poročilo vrtca, šole ali zavoda.

Vlogo starši dajo na
Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Od zdaj naprej mu bomo rekli kar
Zavod za šolstvo.

To je ustanova,
ki skrbi, da se šolstvo pri nas razvija.

Zavod za šolstvo ima svoje pisarne po celi Sloveniji.
Rečemo jim **območne enote**.

Starši vlogo dajo na tisto območno enoto,
pod katero spada kraj,
kjer je otrok doma.

Na primer:

Če je otrok doma v Slovenj Gradcu,
dajo starši vlogo na
Območno enoto Slovenj Gradec.

Iz cele Slovenije vloge po pošti
sprejemajo tudi na naslovu
Zavoda za šolstvo v Ljubljani.

DOBRO JE VEDETI

To je spletna stran Zavoda za šolstvo: **www.zrss.si**.

O usmerjanju otrok s posebnimi potrebami pišejo tu:
www.zrss.si/o-nas/usmerjanje-otrok-s-pp.

Naslov, kamor lahko pošljete elektronsko pošto:
usmerjanje@zrss.si.

KOMISIJA ZA USMERJANJE

To, kateri program bo otrok obiskoval, odloči **komisija**.

Komisija je skupina 3 ljudi.

V skupini so različni **strokovnjaki**.

To so ljudje, ki se spoznajo na različne stvari.

V komisiji so na primer:

- **Psiholog.**

To je strokovnjak za misli, čustva in obnašanje.

- **Specialni pedagog.**

To je učitelj otrok s posebnimi potrebami.

- **Pediater.**

To je zdravnik za otroke.

V komisiji so lahko tudi drugi strokovnjaki, ki se spoznajo na ovire otroka.

Komisija mora odločiti, kateri program je za otroka dober.

Rečemo, da komisija otroka v program usmeri.

Zavod za šolstvo mora preveriti, če imata vrtec ali šola vse potrebno, da lahko otroka sprejmeta.

Komisija napiše 2 dokumenta:

- **strokovno mnenje** in
- **odločbo** o usmeritvi.

V mnenju in odločbi piše:

- kakšno oviro ima otrok,
- kako težka je ovira in
- kateri program je za otroka dober.

Včasih komisija odloči,
da otrok usmeritve ne potrebuje.

To pomeni,
da so strokovnjaki v komisiji ocenili,
da otrok nima tako velikih ovir,
da bi potreboval pomoč.

MNENJE IN ODLOČBA

Mnenje in odločbo po pošti dobijo:

- starši ali ljudje, ki so dali zahtevo,
- šola ali drug zavod,
ki ga otrok obiskuje ali
ga bo obiskoval.

Odločba običajno velja,
dokler je otrok na isti ravni izobraževanja.

To pomeni, da:

- otroku odločba v vrtcu velja,
dokler obiskuje vrtec,
- šolarju v osnovni šoli odločba velja,
dokler obiskuje osnovno šolo,
- dijaku v srednji šoli odločba velja,
dokler obiskuje določeno stopnjo srednje šole.

Na primer:

Dijak, ki ima odločbo v nižji poklicni šoli in
se vpiše v srednjo poklicno šolo,
potrebuje novo odločbo.

Včasih odločba velja samo nekaj časa.

Takrat komisija napiše,
kdaj bo spet preverila otrokove potrebe.

Če se pri otroku ovire in potrebe vmes spremenijo,
pa je potrebno na komisijo dati
posebno vlogo za spremembo odločbe.

Sprememba je tudi to,
če se otrok prepíše na drugo šolo.

Tudi takrat morajo starši dati
vlogo za spremembo odločbe.

POMEMBNO

Če starši mislijo,
da mnenje komisije ni dobro,
se lahko **pritožijo**.

Pritoži se lahko vsak,
ki je dal zahtevo.
To naredi tako,
da na strokovno mnenje da svoje **pripombe**.

Na primer:

Starši lahko napišejo,
da komisija otroka ne pozna dovolj dobro,
ker ne živi z njim.

Pritožiti se morajo do 8 dni po tem,
ko so dobili strokovno mnenje.

Komisija mora potem strokovno mnenje
še enkrat pogledati.

Ene stvari mora bolj razložiti.

To pa **ni ista komisija** kot prvič.

Tej novi komisiji rečemo
komisija druge stopnje.

Nova komisija napiše novo mnenje.

Otrok dobi novo odločbo.

Starši imajo do 15 dni časa,
da se na odločbo pritožijo.

Včasih se starši z izbrano šolo in
programom ne strinjajo.

Starši, ki odločbe ne upoštevajo
in otroka ne dajo v vrtec ali šolo,
plačajo kazen.

Kazen plačata tudi vrtec ali šola,
ki otroka ne vključita v program.

DOBRO JE VEDETI

Zavod za šolstvo lahko
otroka vseeno vključi v to šolo ali program.

Program pa mora biti vedno
dober za otroka in
čim bližje njegovemu domu.

KAJ JE ZELO POMEMBNO?

V šolah in vrtcih potekata
vzgoja in izobraževanje.

V tej knjigi ju imenujemo kar šolanje.

Ali pa vrtec in šola.

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami
imata različne **cilje** in **načela**.

To pomeni,

da želimo z njima doseči različne stvari.

Stvari želimo doseči na načine,

ki se nam zdijo pravilni.

Cilji in načela v zakonu so:

- Vzgoja in izobraževanje morata biti za otroka **koristna**.

To pomeni,

da otrok nekaj pridobi, se nauči.

- Vsi otroci so **enakovredni**.

Vsi otroci morajo imeti enake možnosti.

- Otroci so med sabo **različni**.

Zato potrebujejo različne stvari.

Imajo različne potrebe.

Tudi v vzgoji in izobraževanju.

Šolanje moramo prilagoditi otroku.

Temu rečemo individualiziran pristop.

- Sodelovati morajo različni **strokovnjaki**.

- Otrok se mora v šoli **dobro razvijati**.
To pomeni,
da se otrok spreminja.
Spreminja se v dobri smeri.

- Otrok mora **čim prej** začeti obiskovati **ustrezno šolo** ali **vrtec**.

Ustrezna šola je tista šola,

ki ima za otroka dober program.

Otrok mora dobiti **pomoč** in **podporo** takoj.

Pomoč mora imeti ves čas.

Sodelovati morajo otrokovi:

- **starši** ali
- **skrbniki** ali
- **posvojitelji** ali
- **rejniki**.

**ZAKON O USMERJANJU
OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI
(ZUOPP-1)**

ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI (ZUOPP-1)

ZBIRNI PODATKI

Uradni list RS, št. 58/2011, 40/2012 - ZUJF, 90/2012

Čistopis, veljaven na dan: 27.11.2017

veljavnost/uporaba: od 1.9.2013 do 31.12.2018 [Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

(1) S tem zakonom se ureja usmerjanje otrok, mladoletnikov in polnoletnih oseb s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: otroci s posebnimi potrebami) ter določajo načini in oblike izvajanja vzgoje in izobraževanja.

(2) Določbe tega zakona veljajo izjemoma tudi za izobraževanje polnoletnih oseb nad 21. letom starosti do vključno 26. leta starosti, ki se neprekinjeno izobražujejo v prilagojenih programih poklicnega in strokovnega izobraževanja z enakovrednim izobrazbenim standardom ter posebnega rehabilitacijskega programa. Določbe tega zakona veljajo izjemoma tudi za izobraževanje polnoletnih oseb nad 21. letom starosti do vključno 26. leta starosti, ki so vključene v program izobraževanja in usposabljanja za odrasle, ki je del posebnega programa za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.

2. člen

(opredelitev otrok s posebnimi potrebami)

Otroci s posebnimi potrebami so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z avtističnimi motnjami ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja.

3. člen

(uporaba predpisov o vzgoji in izobraževanju)

(1) Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami se izvaja v skladu s tem zakonom in predpisi, ki urejajo področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega

izobraževanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: predpisi s področja vzgoje in izobraževanja).

(2) Na narodnostno mešanih območjih se za javne šole oziroma podružnice šol, ki so ustanovljene oziroma organizirane za izvajanje prilagojenih programov smiselno uporabljajo določbe Zakona o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja.

4. člen

(cilji in načela vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami)

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami temelji na ciljih in načelih, določenih v zakonih za posamezno področje vzgoje in izobraževanja in na naslednjih ciljih in načelih:

- zagotavljanje največje koristi otroka,
- celovitost in kompleksnost vzgoje in izobraževanja,
- enakih možnosti s hkratnim upoštevanjem različnih potreb otrok,
- vključevanja staršev, posvojiteljev, rejnikov in skrbnikov (v nadaljnjem besedilu: staršev) v postopek usmerjanja in oblike pomoči,
- individualiziranega pristopa,
- interdisciplinarnosti,
- ohranjanja ravnotežja med različnimi področji otrokovega telesnega in duševnega razvoja,
- čim prejšnje usmeritve v ustrezen program vzgoje in izobraževanja,
- takojšnje in kontinuirane podpore in strokovne pomoči v programih vzgoje in izobraževanja,
- vertikalne prehodnosti in povezanosti programov,
- organizacije vzgoje in izobraževanja čim bližje kraju bivanja,
- zagotavljanja ustreznih pogojev, ki omogočajo optimalen razvoj posameznega otroka.

II. PROGRAMI IN IZVAJANJE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

5. člen

(vrste programov)

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami poteka po:

- programu za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo,
- prilagojenem programu za predšolske otroke,
- vzgojno-izobraževalnih programih s prilagojenim izvajanjem in

dodatno strokovno pomočjo,

- prilagojenih programih vzgoje in izobraževanja z enakovrednim izobrazbenim standardom,
- prilagojenih programih vzgoje in izobraževanja z nižjim izobrazbenim standardom,
- posebnem programu vzgoje in izobraževanja za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju in drugih posebnih programih (v nadaljevanju posebni program vzgoje in izobraževanja),
- vzgojnih programih.

6. člen **(izobrazbeni standard)**

(1) Izobraževalni programi s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo in prilagojeni izobraževalni programi z enakovrednim izobrazbenim standardom morajo zagotavljati otrokom s posebnimi potrebami možnost, da si pridobijo enakovreden izobrazbeni standard, kot ga zagotavljajo izobraževalni programi osnovnošolskega, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja.

(2) Za otroke s posebnimi potrebami, ki glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje ne morejo doseči izobrazbenega standarda po izobraževalnem programu osnovnošolskega izobraževanja, se sprejme prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom in posebni program za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.

7. člen **(prilagajanje izvajanja programov)**

(1) Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo za predšolske otroke, se glede na vrsto posebnih potreb lahko prilagodi organizacija in način izvajanja programa za predšolske otroke ter zagotovi dodatna strokovna pomoč.

(2) Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, se glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje lahko prilagodi organizacija, način preverjanja in ocenjevanja znanja, napredovanje, časovna razporeditev pouka ter zagotovi tudi dodatna strokovna pomoč.

8. člen **(dodatna strokovna pomoč)**

(1) Dodatna strokovna pomoč se izvaja za otroke s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno

strokovno pomočjo, izjemoma pa tudi v drugih programih vzgoje in izobraževanja za otroke s posebnimi potrebami.

(2) Dodatna strokovna pomoč se lahko izvaja kot:

- pomoč za premagovanje primanjkljajev, ovir oziroma motenj,
- svetovalna storitev ali
- učna pomoč.

(3) Učna pomoč se izvaja samo v osnovni šoli ter v programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, v primeru dolgotrajne bolezni, zaradi katere je bil otrok odsoten od pouka dva meseca ali več, pa tudi v drugih programih srednjega izobraževanja.

9. člen

(izvajanje dodatne strokovne pomoči)

(1) Dodatna strokovna pomoč se izvaja individualno ali skupinsko v oddelku ali izven oddelka v vzgojno-izobraževalnem ali socialnovarstvenem zavodu.

(2) Če dodatne strokovne pomoči ni mogoče zagotoviti v skladu sprejšnjim odstavkom, se dodatna strokovna pomoč lahko nudi otroku tudi na domu. Praviloma se dodatna strokovna pomoč izvaja tedensko. Če je strokovno utemeljeno, se lahko dodatna strokovna pomoč izvaja tudi v strnjeni obliki in občasno pod pogoji, ki jih določi minister, pristojen za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: minister).

(3) Skupno število ur dodatne strokovne pomoči ne sme presegati pet ur tedensko, od tega mora biti vsaj ena ura svetovalnih storitev. Slepim in slabovidnim otrokom ali otrokom z več motnjami iz 2. člena tega zakona se lahko določi večje število ur za premagovanje primanjkljajev, vendar največ tri ure več tedensko, praviloma v prvem izobraževalnem obdobju.

(4) Obseg in način izvajanja dodatne strokovne pomoči se določi z odločbo o usmeritvi v skladu s pravilnikom, ki ga sprejme minister, podrobneje pa se način izvajanja dodatne strokovne pomoči opredeli z individualiziranim programom vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: individualizirani program).

(5) Predšolskim otrokom je na predlog zdravnika zagotovljena pravica do svetovalne storitve kot dodatne strokovne pomoči že pred uvedbo postopka usmerjanja, in sicer največ v obsegu dveh ur mesečno.

10. člen

(materialni pogoji in fizična pomoč)

(1) Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v programe za predšolske otroke in izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojene programe in posebni program za otroke z zmerno, težjo in težko motnjo v

duševnem razvoju, je potrebno prilagoditi prostor in pripomočke, v skladu z navodili za prilagojeno izvajanje programov in v skladu s prilagojenimi programi, ki jih sprejme ali določi pristojni strokovni svet.

(2) Pripomočke, brez katerih se otroci s posebnimi potrebami ne morejo vključiti v program vzgoje in izobraževanja, zagotovi ustanovitelj javnega zavoda, če jim ti niso zagotovljeni z drugimi predpisi in če otrok zaradi objektivnih razlogov istega pripomočka ne more uporabiti doma in v vzgojno-izobraževalnem zavodu. Pripomočkov za otroke z gibalno oviranostjo, ki jim pripadajo v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno zavarovanje, namenjeni pa so uporabi v domačem okolju, ni potrebno vsakodnevno prinašati v vzgojno-izobraževalni zavod (žoge, valji, stolčki, stojke).

(3) Težje in težko gibalno oviranim ter slepim otrokom, ki so usmerjeni v programe za predšolske otroke in izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem z dodatno strokovno pomočjo se lahko za izvajanje fizične pomoči v času izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela dodeli stalni ali začasni spremljevalec.

(4) Dolgotrajno bolnim otrokom, slabovidnim otrokom oziroma otrokom z okvaro vidne funkcije, otrokom z avtističnimi motnjami in otrokom s čustvenimi in vedenjskimi motnjami se izjemoma lahko dodeli začasni spremljevalec na podlagi kriterijev, ki jih določi minister.

11. člen **(prilagajanje programov)**

(1) Pri prilagojenih programih za predšolske otroke se lahko prilagaja vsebina, organizacija in način izvajanja.

(2) S prilagojenimi programi osnovnošolskega izobraževanja, ki omogočajo otrokom s posebnimi potrebami pridobiti enakovreden izobrazbeni standard, se lahko prilagodi predmetnik, organizacija, način preverjanja in ocenjevanja znanja, način eksternega preverjanja znanja, napredovanje in časovna razporeditev pouka.

(3) S prilagojenimi izobraževalnimi programi za področja poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja, ki omogočajo otrokom s posebnimi potrebami pridobiti enakovreden izobrazbeni standard, se lahko prilagodi predmetnik, organizacija, trajanje, način preverjanja in ocenjevanja znanja, način eksternega preverjanja znanja, napredovanje in časovna razporeditev pouka.

(4) S prilagojenim izobraževalnim programom z nižjim izobraževalnim standardom in s posebnim programom vzgoje in izobraževanja, ki ne omogočata otrokom s posebnimi potrebami pridobiti enakovrednega izobrazbenega standarda, se lahko prilagodi predmetnik in učni načrt, vzgojno-izobraževalna obdobja, nivojski pouk in prehajanje med nivoji v osnovni šoli, način preverjanja in ocenjevanja ob koncu obdobj, napredovanje in pogoji za dokončanje izobraževanja.

12. člen

(usmerjanje otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami)

- (1) Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami se v skladu s tem zakonom usmerjajo v vzgojno-izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.
- (2) Dodatna strokovna pomoč se otrokom iz prvega odstavka tega člena nudi tudi v obliki socialno integrativnih, preventivnih, kompenzacijskih in korekcijskih programov, ki so sestavni del vzgojnih programov.

13. člen

(začetek postopka za vključitev v vzgojni zavod)

- (1) Če vključitev v program vzgoje in izobraževanja s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo iz 8. in 9. člena tega zakona za otroka s čustvenimi in vedenjskimi motnjami ni bila uspešna ter je otrokov razvoj ogrožen, je vzgojno-izobraževalni zavod, v katerega je otrok vključen, dolžan vložiti zahtevo za preverjanje ustreznosti usmeritve pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in o tem obvestiti tudi pristojni center za socialno delo.
- (2) Center za socialno delo na podlagi dokumentacije oceni, ali bo začel postopek namestitve otroka s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v vzgojni zavod.

14. člen

(odločba o oddaji v vzgojni zavod)

- (1) Center za socialno delo mora pred izdajo odločbe o oddaji otroka v vzgojni zavod na podlagi zakona, ki ureja družinska razmerja, pridobiti strokovno mnenje komisije iz 23. člena tega zakona.
- (2) Komisija iz 23. člena tega zakona mora mnenje pripraviti v roku 60 dni od prejema potrebne dokumentacije, ki jo posreduje center za socialno delo.
- (3) Center za socialno delo mora v roku 15 dni od izdaje odločbe o oddaji otroka v vzgojni zavod o izdaji odločbe obvestiti Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- (4) Zavod Republike Slovenije za šolstvo mora na podlagi odločbe iz prejšnjega odstavka izdati odločbo o usmeritvi otroka s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v ustrezen vzgojni oziroma vzgojno-izobraževalni program ali ustrezno spremeniti že izdano odločbo.

15. člen

(vključitev v vzgojni zavod)

- (1) Vzgojni zavodi so na podlagi izvršljive odločbe centra za socialno delo dolžni otroka s posebnimi potrebami nastaniti in vključiti v vzgojni in vzgojno-izobraževalni program.
- (2) Vzgojni zavodi, ki so pooblaščen za izvrševanje vzgojnega ukrepa oddaje v vzgojni zavod, so dolžni izvršiti odločitev sodišča o vključitvi otroka v vzgojni zavod.

(3) Vzgojni zavod lahko zaradi vzgojnih in socialno integrativnih razlogov otroka s čustvenimi in vedenjskimi motnjami začasno, na podlagi individualiziranega programa, vključi samo v vzgojni program, vendar največ za dva meseca.

16. člen **(oskrba)**

(1) Otroci s posebnimi potrebami, ki jim ni mogoče zagotoviti vzgoje in izobraževanja v kraju njihovega prebivališča in jim zaradi oddaljenosti prebivališča od kraja vzgoje in izobraževanja ni mogoče zagotoviti prevoza, se lahko vključijo v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami, socialnovarstveni zavod, domove učencev za otroke s posebnimi potrebami ali se namestijo v rejniško družino.

(2) Če so podane okoliščine iz prvega odstavka tega člena in je otrok s posebnimi potrebami usmerjen v prilagojen program za predšolske otroke, lahko Zavod Republike Slovenije za šolstvo na predlog staršev z odločbo o usmeritvi določi, da se namesto namestitve v zavod oziroma oddaje v rejništvo, otroku zagotavlja pravica do brezplačnega prevoza iz kraja prebivališča do kraja, kjer deluje zavod in nazaj.

17. člen **(vključevanje v druge programe)**

(1) Otroci s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojen program za predšolske otroke, se lahko občasno vključujejo tudi v program za predšolske otroke.

(2) Otroci s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojene izobraževalne programe se lahko pri določenih predmetih ali predmetnih področjih občasno ali trajno vključujejo v izobraževalne programe.

(3) Otroci s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v posebni program vzgoje in izobraževanja, se lahko občasno vključujejo v prilagojene programe osnovnošolskega izobraževanja.

III. IZVAJANJE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

18. člen **(izvajalci)**

(1) Predšolsko vzgojo po programu za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo izvajajo javni vrtci, izjemoma pa tudi javni zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami, ki izvajajo ta program.

(2) Vzgojo in izobraževanje po programih s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo izvajajo javne šole vrednih oddelkih.

(3) Predšolsko vzgojo po prilagojenih programih za predšolske otroke izvajajo javni vrtci v razvojnih oddelkih, javni vrtci oziroma enote vrtcev, ki so ustanovljeni oziroma

organizirani za izvajanje teh programov in javni zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ter javni socialnovarstveni zavodi.

(4) Vzgojo in izobraževanje po prilagojenih programih izvajajo javne šole v rednih oddelkih ali v oddelkih s prilagojenimi programi, javne šole oziroma podružnice šol, ki so ustanovljene oziroma organizirane za izvajanje teh programov in javni zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.

(5) Posebne programe vzgoje in izobraževanja izvajajo javne šole oziroma podružnice šol, ki so ustanovljene ali organizirane za izvajanje prilagojenih programov izobraževanja in posebnega programa vzgoje in izobraževanja, javni zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami in javni socialnovarstveni zavodi.

(6) Vzgojne programe izvajajo javni zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.

19. člen

(kadrovski pogoji za izvajanje dodatne strokovne pomoči)

Dodatno strokovno pomoč izvajajo strokovni delavci vrtca, šole ali zavoda, lahko pa tudi zunanji strokovni delavci, ki izpolnjujejo s predpisi določene pogoje.

20. člen

(zavodi, ki izvajajo strokovne naloge)

(1) Javni zavodi za vzgojo in izobraževanje, socialnovarstveni zavodi ter svetovalni centri lahko poleg programov, zaradi katerih so ustanovljeni, izvajajo tudi strokovne naloge iz drugega odstavka tega člena. Če je ustanovitelj javnega zavoda iz prejšnjega stavka lokalna skupnost, mora pred sprejetjem akta o ustanovitvi pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo). Ministrstvo pri izdaji soglasij upošteva enakomerno regionalno pokritost in dostopnost storitev.

(2) Strokovne naloge so:

- zagotavljanje razvoja strokovnega dela z otroki s posebnimi potrebami (razvoj aplikativnih strategij dela, razvoj instrumentov in strokovnih podlag, metodoloških aparatov za pripravo individualiziranega programa, evalvacij in podobno),
- izvajanje svetovalnih storitev (pomoč pri izdelavi individualiziranih programov, evalvacija, svetovanje staršem, učiteljem, otrokom, supervizija, strokovna pomoč za predšolske otroke, poklicno usmerjanje),
- organizacija in izvajanje dodatne strokovne pomoči v drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih (mobilna služba),
- organiziranje in izvajanje dela strokovnih komisij,
- organiziranje in izvajanje nadaljnjega strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja strokovnih delavcev,

- izposoja didaktičnih materialov in pripomočkov, učbenikov in strokovnih gradiv,
- organiziranje in izvajanje seminarjev za starše.

(3) Svetovalne storitve iz četrtega odstavka 9. člena tega zakona izvajajo zavodi iz prvega odstavka tega člena.

21. člen

(izobraževanje na domu ali v zasebnem vzgojno-izobraževalnem zavodu)

(1) Na predlog staršev lahko komisija iz 23. člena tega zakona predlaga usmeritev otroka s posebnimi potrebami v program osnovnošolskega izobraževanja, ki se organizira na domu ali v vzgojno-izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo v zasebnem vzgojno-izobraževalnem zavodu, če za to obstajajo utemeljeni razlogi in so na domu oziroma v zasebnem vzgojno-izobraževalnem zavodu zagotovljeni ustrezni pogoji.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka se otroku zagotovijo sredstva v višini, ki jih država oziroma lokalna skupnost zagotavlja za plače in materialne stroške na otroka v javnem vzgojno-izobraževalnem zavodu v skladu s standardi in normativi.

(3) Podrobnejše pogoje za izvajanje in kriterije za izobraževanje na domu iz prvega odstavka tega člena določi minister, s pravilnikom.

IV. POSTOPEK USMERJANJA V PROGRAME VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

22. člen

(organ, ki vodi postopek usmerjanja)

O usmerjanju otrok s posebnimi potrebami odloča na prvi stopnji Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

23. člen

(komisija za usmerjanje)

(1) Za ugotovitev dejstev in okoliščin, ki so potrebne za optimalno usmeritev otroka se ustanovita prvo in drugostopna komisija za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: komisija za usmerjanje). Komisija za usmerjanje prve in druge stopnje daje strokovno mnenje.

(2) Članice oziroma člane (v nadaljnjem besedilu: člane) komisije za usmerjanje prve stopnje imenuje in razrešuje direktor oziroma direktorica Zavoda Republike Slovenije za šolstvo.

(3) Člane komisije za usmerjanje druge stopnje imenuje in razrešuje minister.

(4) Komisije za usmerjanje prve in druge stopnje so imenovane glede na vrsto ovir, motenj in primanjkljajev v sestavi treh članov: specialni pedagog ustrezne smeri,

psiholog in specialist pediater ali specialista pedopsihiater oziroma specialist šolske medicine, praviloma pa tisti, ki otroka obravnava z vidika njegovih posebnih potreb.

(5) Če komisija za usmerjanje na podlagi razpoložljive dokumentacije, pregledov in razgovorov ne more pripraviti strokovnega mnenja o usmeritvi otroka s posebnimi potrebami v program vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: strokovno mnenje) lahko v soglasju z uradno osebo, ki vodi postopek, v svoje delo vključi tudi specialista pedopsihiatra ali specialista fizikalne medicine in rehabilitacije ali okulista ali audiologa oziroma katerega koli specialista medicine, ki je ključen za ugotavljanje otrokovih posebnih potreb.

(6) Komisija za usmerjanje si mora pred odločitvijo pridobiti pisno ali ustno mnenje otrokove vzgojiteljice oziroma vzgojitelja ali učiteljice oziroma učitelja (v nadaljnjem besedilu: vzgojitelja ali učitelja). Kadar se usmerja otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami po 13. ali 14. členu tega zakona, mora biti v postopek usmerjanja vključen tudi specialist pedopsihiater in predstavnik pristojnega centra za socialno delo.

(7) Minister s pravilnikom določi pogoje za imenovanje in razrešitev, organizacijo in način dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami.

24. člen **(podlage za usmeritev)**

Otroke s posebnimi potrebami se usmerja v programe vzgoje in izobraževanja ob upoštevanju njihovih potreb na telesnem, spoznavnem, čustvenem, socialnem področju ter posebnih zdravstvenih potreb. Pri tem se upošteva tudi otrokova dosežena raven razvoja, zmožnost za učenje in doseganje standardov znanja ter prognoza njegovega nadaljnega razvoja ob upoštevanju otrokovih primanjkljajev, ovir oziroma motenj kakor tudi kriterijev za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj.

25. člen **(zahteva za uvedbo postopka)**

(1) Postopek usmerjanja otroka s posebnimi potrebami se začne s pisno zahtevo staršev. Pisno zahtevo za usmerjanje lahko zase vloži tudi oseba starejša od 15. let (starejša mladoletnica oziroma starejši mladoletnik; v nadaljnjem besedilu: starejši mladoletnik). V primeru kolizije ravnanj med otrokom in starši se otroku določi skrbnika za posebne primere v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja.

(2) Vzgojno-izobraževalni oziroma socialnovarstveni zavod, v katerega je ali bo otrok vključen, je dolžan vložiti zahtevo za začetek postopka, kadar oceni, da je potrebno preveriti ustreznost programa, v katerega je otrok vključen.

(3) Kadar se postopek ne začne na zahtevo staršev, je potrebno zahtevo za začetek postopka usmerjanja vročiti tudi njim.

(4) Vložnik zahteve mora pisni zahtevi za usmerjanje priložiti razpoložljivo strokovno dokumentacijo, ki se nanaša na posebne potrebe otroka.

(5) Pisna zahteva za začetek postopka usmerjanja se vloži na območni enoti Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, pristojni glede na kraj stalnega prebivališča otroka s posebnimi potrebami.

(6) Postopek usmerjanja je uveden, ko Zavod Republike Slovenije za šolstvo prejme popolno zahtevo za začetek postopka usmerjanja.

(7) Zahteva za uvedbo postopka usmerjanja se lahko vloži pred vpisom v vzgojni, vzgojno-izobraževalni program ali posebni program vzgoje in izobraževanja ter ves čas, dokler je otrok vključen v te programe.

26. člen **(dokumentacija)**

(1) Zavod Republike Slovenije za šolstvo pridobi od vlagatelja vso strokovno dokumentacijo, ki vključuje že opravljene obravnave otroka ter poročilo vzgojno-izobraževalnega zavoda, ki ga otrok obiskuje in iz katerega je razvidno, da je bil otroku zagotovljen kontinuum pomoči. Za strokovno dokumentacijo se štejejo zdravstvena, psihološka, specialno pedagoška, socialna in druga poročila, ki se nanašajo na utemeljevanje posebnih potreb otroka.

(2) Če je potrebno, lahko Zavod Republike Slovenije za šolstvo s soglasjem staršev pridobi dodatno psihološko in medicinsko dokumentacijo. Soglasje ni potrebno, če so zahtevo za uvedbo postopka usmerjanja podali starši.

(3) Del strokovne dokumentacije je tudi zapis pogovora z otrokom o postopku usmerjanja, razen če tega zaradi njegove starosti ali sposobnosti razumevanja okoliščin ni mogoče opraviti.

27. člen **(strokovno mnenje)**

(1) Komisija za usmerjanje prve stopnje v strokovnem mnenju predlaga usmeritev v ustrezni program vzgoje in izobraževanja ali pa ugotovi, da usmeritev ni potrebna.

(2) V strokovnem mnenju se opredeli vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje ter se na podlagi ugotovljenih vzgojno-izobraževalnih potreb otroka poda predlog njegove usmeritve v ustrezen vzgojno-izobraževalni program.

(3) Strokovno mnenje vsebuje tudi elemente, na podlagi katerih se uveljavljajo pravice, ki jih določajo drugi predpisi.

28. člen **(pripombe na strokovno mnenje)**

(1) Zavod Republike Slovenije za šolstvo pošlje strokovno mnenje staršem oziroma vložniku zahteve za uvedbo postopka ter vzgojno-izobraževalnemu zavodu, v katerega

je oziroma bo otrok vključen. Na posredovano strokovno mnenje lahko starši oziroma vložniki zahteve podajo pripombe v roku osmih dni.

(2) Na podlagi posredovanih pripomb lahko Zavod Republike Slovenije za šolstvo od strokovne komisije zahteva dopolnitev strokovnega mnenja, dodatno obrazložitev ugotovitev ali pa ponovno obravnavo otroka s posebnimi potrebami in na podlagi tega izda odločbo o usmeritvi.

(3) Če v roku osmih dni pripombe niso podane ali če uradna oseba, ki vodi postopek oceni, da strokovnega mnenja ni potrebno dopolniti, dodatno obrazložiti ali opraviti ponovne obravnave, izda odločbo o usmeritvi.

29. člen **(izpolnjevanje pogojev)**

(1) Pred izdajo odločbe mora Zavod Republike Slovenije za šolstvo ugotoviti, ali lahko vzgojno-izobraževalni zavod, v katerega je oziroma bo otrok s posebnimi potrebami vključen, izpolnjuje pogoje za sprejem otroka oziroma za izvajanje ukrepov, povezanih s posebnimi potrebami otroka.

(2) Šteje se, da vzgojno-izobraževalni zavod izpolnjuje pogoje tudi, če se pooblastilo za izvajanje dodatne strokovne pomoči prenese na zavod, ki izvaja strokovne naloge iz drugega odstavka 20. člena tega zakona. Če vzgojno-izobraževalni zavod ne more izpolniti pogojev za sprejem otroka oziroma zagotoviti izvajanja ukrepov, povezanih s posebnimi potrebami otroka, mora Zavod Republike Slovenije za šolstvo, s sodelovanjem staršev, določiti najustreznejši vzgojno-izobraževalni zavod, ki izpolnjuje pogoje.

(3) Če se starši ne strinjajo s predlaganim vzgojno-izobraževalnim zavodom in ni mogoče uskladiti pričakovanj staršev z obstoječo mrežo vzgojno-izobraževalnih zavodov, vključi otroka v najbližji vzgojno-izobraževalni zavod, ki izpolnjuje pogoje za izvajanje odločbe o usmeritvi, Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

30. člen **(odločba o usmeritvi prve stopnje)**

(1) Zavod Republike Slovenije za šolstvo izda odločbo o usmeritvi v program vzgoje in izobraževanja na podlagi strokovnega mnenja, ki ga pripravi komisija za usmerjanje prve stopnje.

(2) Z odločbo o usmeritvi prve stopnje se odloči o usmeritvi otroka s posebnimi potrebami v program vzgoje in izobraževanja ali pa se z odločbo ugotovi, da usmeritev ni potrebna.

(3) Če se otroka s posebnimi potrebami usmeri, se z odločbo odloči o:

- vzgojno-izobraževalnih potrebah otroka,
- programu vzgoje in izobraževanja, v katerega se otroka usmerja,

- vzgojno-izobraževalnem zavodu, v katerega se bo otrok vključil,
- datumu vključitve v program ali vzgojno-izobraževalni zavod,
- obsegu, obliki ter izvajalcu posamezne oblike dodatne strokovne pomoči,
- pripomočkih, prostoru in opremi ter drugih pogojih, ki morajo biti zagotovljeni za vzgojo in izobraževanje,
- začasnem ali stalnem spremljevalcu,
- zmanjšanju števila otrok v oddelku glede na predpisane normative,
- roku preverjanja ustreznosti usmeritve,
- pravicah, za katere tako določa poseben zakon.

(4) Gluhim in naglušnim, ki se sporazumevajo v slovenskem znakovnem jeziku in so usmerjeni v programe iz 5. člena tega zakona, se na podlagi zahteve v odločbi iz prvega odstavka tega člena prizna tudi pravica do tolmača slovenskega znakovnega jezika.

(5) Ob usmeritvi otroka s posebnimi potrebami v posebni program vzgoje in izobraževanja, ki ga izvaja socialnovarstveni zavod, se v primeru odločanja o celodnevnom varstvu otroka, izda odločba o usmeritvi v soglasju s pristojnim centrom za socialno delo, ki mora soglasje podati v roku osmih dni, sicer se šteje, da se z odločbo strinja.

(6) Uradna oseba, ki vodi postopek, mora izdati odločbo v roku 30 delovnih dni od prejema strokovnega mnenja iz 27. člena tega zakona. Če uradna oseba v skladu z 28. členom tega zakona zahteva dopolnitev strokovnega mnenja, njegovo dodatno obrazložitev ali ponovno obravnavo otroka pred strokovno komisijo, mora izdati odločbo v roku 30 dni od prejema dopolnjenega oziroma obrazloženega ali novega strokovnega mnenja.

31. člen

(vročanje)

(1) Pisanja se v postopku usmerjanja vročajo tako, da se dostavijo v hišni predalčnik ali poštni predal v prostorih izvajalca poštних storitev. Šteje se, da je poštna pošiljka vročena naslovníku osmi dan od odprave izvajalcu poštних storitev.

(2) Odločba o usmeritvi se vroči staršem oziroma starejšemu mladoletniku osebno s priporočeno poštno pošiljko, drugim vlagateljem zahteve ter vzgojno-izobraževalnemu zavodu, v katerega je otrok vključen oziroma bo vključen, pa v skladu s prvim odstavkom tega člena.

(3) Če ima otrok rejnika, se odločba, na način kot je določeno v prejšnjem odstavku, vroči tudi rejniku in pristojnemu centru za socialno delo.

32. člen **(pritožba zoper odločbo)**

- (1) Zoper odločbo o usmeritvi, izdano na prvi stopnji, lahko vložijo pritožbo starši ter starejši mladoletnik v roku 15 dni od njene vročitve.
- (2) Pravico do pritožbe zoper odločbo, s katero je bila zavrnjena zahteva za začetek postopka usmerjanja, ima v roku iz prejšnjega odstavka tudi zavod iz drugega odstavka 25. člena, ki je podal zahtevo za začetek postopka usmerjanja.
- (3) O pritožbi odloča minister.
- (4) Zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, napačne uporabe materialnega prava ali bistvene kršitve določb postopka organ druge stopnje izpodbijane odločbe o usmeritvi ne sme odpraviti in zadeve vrniti v nov postopek, če je nepravilnost mogoče odpraviti v postopku na drugi stopnji.
- (5) Če je pritožba podana zaradi nepopolno ali zmotno ugotovljenega dejanskega stanja, mora organ druge stopnje pred odločitvijo pridobiti strokovno mnenje komisije za usmerjanje druge stopnje.

33. člen **(zahteva za spremembo odločbe)**

- (1) Če se po dokončnosti odločbe o usmeritvi spremenijo okoliščine, ki vplivajo na ustreznost usmeritve otroka, lahko starši, starejši mladoletnik, vzgojno-izobraževalni zavod, socialnovarstveni zavod ali center za socialno delo poda pri organu, ki je odločal o usmeritvi, zahtevo za spremembo usmeritve ali predčasno prenehanje veljavnosti dokončne odločbe o usmeritvi ali njenega dela. Predlagatelj mora v predlogu navesti dejstva in dokaze, na katere opira svojo zahtevo ter utemeljiti korist, ki bi jo otrok oziroma vzgojno-izobraževalni zavod imela s spremembo usmeritve.
- (2) Sklep o začetku postopka iz prejšnjega odstavka lahko izda Zavod Republike Slovenije za šolstvo tudi po uradni dolžnosti, če je to potrebno za zaščito javne ali otrokove koristi.
- (3) Z odločbo, izdano na podlagi prvega odstavka tega člena, se prejšnja odločba potrdi ali spremeni.

34. člen **(izvršitev odločbe)**

- (1) Starši so dolžni vključiti otroka s posebnimi potrebami v vrtec, šolo ali zavod v skladu z dokončno odločbo o usmeritvi v roku 15 dni od njene dokončnosti, če z odločbo o usmeritvi ni določeno drugače.
- (2) Vrtec, šola ali zavod, v katerega mora biti otrok s posebnimi potrebami v skladu z dokončno odločbo o usmeritvi vključen, mora otroka s posebnimi potrebami vključiti.

(3) Če se otrok s posebnimi potrebami v roku iz prvega odstavka ne vključi v vzgojno-izobraževalni zavod, kamor je bil usmerjen, mora ta nemudoma obvestiti Zavod Republike Slovenije za šolstvo in inšpektorja, pristojnega za šolstvo. V primeru ne vključitve otroka s posebnimi potrebami v vzgojni ali socialnovarstveni zavod, mora ta obvestiti Zavod Republike Slovenije za šolstvo in inšpektorja, pristojnega za šolstvo ter center za socialno delo.

35. člen

(začasna usmeritev ali namestitvev)

(1) Zaradi zavarovanja otrokovih koristi na področju socialnega vključevanja in posebnih potreb otroka lahko Zavod Republike Slovenije za šolstvo na predlog vlagatelja ali po uradni dolžnosti, na podlagi zbrane dokumentacije, odloči o začasni usmeritvi otroka v ustrezen vzgojno-izobraževalni zavod oziroma vzgojno-izobraževalni program. Odločba o začasni usmeritvi velja do izdaje odločbe o usmeritvi, vendar največ šest mesecev.

(2) Z odločbo o usmeritvi se razveljavi začasna odločba, ki je bila izdana med postopkom.

36. člen

(individualizirani program)

(1) Vzgojno-izobraževalni zavod oziroma socialnovarstveni zavod mora najkasneje v roku 30 dni po dokončnosti odločbe izdelati za otroka s posebnimi potrebami individualizirani program.

(2) Z individualiziranim programom se v programu s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo določi organizacija in izvedba dodatne strokovne pomoči za:

- premagovanje primanjkljajev,
- izvajanje svetovalnih storitev,
- izvajanje učne pomoči.

(3) Z individualiziranim programom dela se določijo:

- cilji in oblike dela na posameznih vzgojno-izobraževalnih področjih,
- strategije vključevanja otroka s posebnimi potrebami v skupino,
- potrebne prilagoditve pri preverjanju in ocenjevanju znanja, doseganju standardov in napredovanju,
- uporaba prilagojene in pomožne izobraževalne tehnologije,
- izvajanje fizične pomoči,
- izvajanje tolmačenja v slovenskem znakovnem jeziku,
- prehajanje med programi ter potrebne prilagoditve pri organizaciji,
- časovna razporeditev pouka,

- večine za čim večjo samostojnost v življenju (prilagoditvene spretnosti) in načrt vključitve v zaposlitev.

(4) V pripravo in spremljanje individualiziranega programa morajo biti vključeni starši ter otrok s posebnimi potrebami, upošteva je njegovo zrelost in starost. Individualiziran program je potrebno najmanj v vsakem vzgojno-izobraževalnem obdobju evalvirati in ga po potrebi spremeniti.

37. člen **(strokovna skupina)**

(1) Za pripravo in spremljanje izvajanja individualiziranega programa imenuje ravnatelj vzgojno-izobraževalnega zavoda oziroma direktor socialnovarstvenega zavoda strokovno skupino, ki jo sestavljajo strokovni delavci, ki bodo sodelovali pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega programa.

(2) Vzgojni zavod po namestitvi otroka s posebnimi potrebami sestavi skupino za individualno obravnavo otroka, v kateri sodeluje predstavnik centra za socialno delo, strokovni delavec tega zavoda in starši otroka. Delo skupine koordinira strokovni delavec zavoda. Po potrebi se skupina lahko razširi s strokovnimi delavci z drugih področij.

38. člen **(vključitev v drug zavod)**

V primeru preselitve otroka s posebnimi potrebami ali vključitve v drug vzgojno-izobraževalni zavod z enakim programom, v katerega je bil otrok usmerjen z odločbo, se s prepisom v nov zavod prenese tudi izvajanje te odločbe.

39. člen **(preverjanje ustreznosti usmeritve v program)**

(1) Če komisija za usmerjanje iz 23. člena zakona oceni, da je potrebno ustreznost usmeritve v program vzgoje in izobraževanja preveriti, v strokovnem mnenju določi rok za preverjanje ustreznosti, ki ne sme biti krajši od enega leta in ne daljši od petih let.

(2) Če je rok preverjanja ustreznosti usmeritve v odločbi določen, mora Zavod Republike Slovenije za šolstvo, na podlagi mnenja, ki ga pripravi vzgojno-izobraževalni zavod oziroma socialnovarstveni zavod, v katerega je otrok s posebnimi potrebami vključen ter mnenja komisije za usmerjanje 23. člena zakona, v tem roku začeti postopek preverjanja ustreznosti usmeritve po uradni dolžnosti ter pridobiti tudi poročilo o izvajanju individualiziranega programa in njegovo evalvacijo.

(3) Če Zavod Republike Slovenije za šolstvo na podlagi mnenja, ki ga pripravi vzgojno-izobraževalni zavod oziroma socialnovarstveni zavod, v katerega je otrok vključen in mnenja komisije za usmerjanje iz 23. člena zakona ugotovi, da je usmeritev ustrezna, jo potrdi. Če ugotovi, da usmeritev ni ustrezna, jo spremeni po postopku, določenem za usmerjenje otrok.

40. člen
(stroški vodenja postopka)

(1) Stroške postopka usmerjanja otrok s posebnimi potrebami, ki jih vodi Zavod Republike Slovenije za šolstvo in stroške pritožbenega postopka, kakor tudi stroške članov strokovnih komisij, nosi organ, ki vodi postopek.

(2) Višino nagrade ter povračilo drugih stroškov članov strokovne komisije določi minister s pravilnikom.

V. ZBIRANJE IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

41. člen
(uporaba predpisov o varstvu osebnih podatkov)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo in ministrstvo zbirata, obdelujeta, shranjujeta, posredujeta in uporabljata podatke, vsebovane v zbirkah podatkov, katere upravljata po tem zakonu, v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov in v skladu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja, če s tem zakonom ni drugače določeno.

42. člen
(zbirke podatkov, ki jih vodi Zavod Republike Slovenije za šolstvo)

(1) Zavod Republike Slovenije za šolstvo vodi naslednje zbirke:

- osebnih podatkov otrok s posebnimi potrebami, ki obsega: ime in priimek, spol, datum, kraj in država rojstva, naslov prebivališča, državljanstvo in EMŠO,
- osebnih podatkov staršev otrok s posebnimi potrebami, ki obsega: ime in priimek, naslov prebivališča in EMŠO,
- vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami, ki obsega: naslov vrtca, šole ali zavoda, v katerega je otrok vključen, podatke o rejništvu, program vzgoje in izobraževanja, v katerega je otrok usmerjen, rok, v katerem mora Zavod Republike Slovenije za šolstvo preveriti ustreznost usmeritve, strokovno mnenje komisije
- za usmerjanje o vrsti in stopnji otrokove motnje, ovire oziroma primanjkljaja, ter naslov vrtca, šole ali zavoda, v katerega je otrok napoten na podlagi odločbe centra za socialno delo,
- izdanih odločb o usmeritvah, ki obsega odločbe o usmeritvi, izdane na prvi stopnji, in odločbe o usmeritvi, izdane na drugi stopnji.

43. člen
(zbirke osebnih podatkov, ki jih vodi ministrstvo)

Ministrstvo za potrebe odločanja v postopkih usmerjanja otrok s posebnimi potrebami na drugi stopnji, upravlja zbirko vseh osebnih podatkov o izdanih odločbah o usmeritvi na drugi stopnji.

44. člen
(obveščanje o izdanih odločbah)

Center za socialno delo je dolžan Zavodu Republike Slovenije za šolstvo pošiljati v vednost odločbe, izdane na podlagi 120. in 121. člena ZZZDR, če se nanašajo na otroke s posebnimi potrebami, ter na podlagi 183. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06-uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11-ZP-1G) zaradi vodenja evidence o vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami.

45. člen
(namen in uporaba podatkov)

(1) Osebni podatki otroka s posebnimi potrebami, ki se zbirajo v skladu s tem zakonom, se obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za potrebe vzgoje in izobraževanja in posredujejo ministrstvu, pristojnemu za šolstvo, in ministrstvu, pristojnemu za družino in socialne zadeve, za izvajanje z zakonom določenih nalog s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami ter izvajanja njihove vzgoje in izobraževanja, če so osebni podatki potrebni za učinkovito izvajanje teh nalog.

(2) Ministrstvi iz prejšnjega odstavka imata pravico do brezplačnega vpogleda, prepisa, izpisa ali kopiranja podatkov.

(3) Za potrebe znanstveno raziskovalnega dela in pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta otroka s posebnimi potrebami ali identiteta drugih oseb ni razvidna, razen če gre za osebne podatke, ki po zakonu niso varovani.

46. člen
(shranjevanje podatkov)

Podatki iz tretje in četrte alineje 42. člena tega zakona se hranijo trajno, podatki iz prve in druge alineje 42. člena tega zakona pa se hranijo deset let po prenehanju usmeritve.

VI. NADZOR IN KAZENSKE DOLOČBE

47. člen
(nadzor)

Nadzor nad izvajanjem določb tega zakona izvaja inšpektor, pristojen za šolstvo.

48. člen
(globe za prekrške)

(1) Z globo 1000 eurov se kaznujejo za prekršek starši, ki v skladu z odločbo o usmeritvi ne vključijo otroka s posebnimi potrebami v vrtec, šolo ali zavod (prvi odstavek 34. člena).

(2) Z globo 2000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki v skladu z odločbo o usmeritvi ne vključi otroka s posebnimi potrebami, odgovorna oseba pravne osebe pa z globo 500 eurov (drugi odstavek 34. člena).

(3) Z globo 1000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki ne sporoči Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in inšpektorju, pristojnemu za šolstvo, da se dokončna odločba ni izvršila, odgovorna oseba pravne osebe pa z globo 200 eurov (tretji odstavek 34. člena).

(4) Z globo 1000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če individualizirani program ni izdelan v roku 30 dni po vključitvi otroka s posebnimi potrebami, odgovorna oseba pravne osebe pa z globo 200 eurov (prvi odstavek 36. člena).

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

49. člen

(veljavnost postopkov)

(1) Postopki usmerjanja, ki so bili uvedeni pred začetkom uporabe tega zakona, se zaključijo v skladu s predpisi, ki so veljali do začetka uporabe tega zakona.

(2) Odločbe o usmeritvi, ki so bile izdane pred začetkom uporabe tega zakona, ostanejo v veljavi oziroma se preverjajo v rokih določenih z izdanimi odločbami ter v skladu s tem zakonom.

50. člen

(podzakonski in splošni akti po tem zakonu)

Podzakonske akte in druge splošne akte iz tega zakona mora minister sprejeti v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

51. člen

(prenehanje veljavnosti podzakonskih aktov)

Z uveljavitvijo tega zakona prenehajo veljati:

- Pravilnik o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 54/03, 93/04, 97/05, 25/06, 23/07 in 14/10),
- Pravilnik o dodatni strokovni in fizični pomoči za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 25/06, 60/06 in 8/08),
- Pravilnik o osnovnošolskem izobraževanju učencev s posebnimi potrebami na domu (Uradni list RS, št. 19/09), ki pa se uporabljajo do sprejema podzakonskih aktov iz tega zakona, v kolikor niso v nasprotju s tem zakonom.

52. člen
(prenehanje veljavnosti zakona)

Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo in 52/10 - odločba US), uporablja pa se do začetka uporabe tega zakona.

53. člen
(veljavnost zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2013.

(Objavljeno 22.7.2011)

(1) Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF) (Uradni list RS, št. 40-1700/2012), objavljen 30.5.2012, ki velja od 31.5.2012, določa tudi:

“19. ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

81. člen

V Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami se v 53. členu besedilo “1. septembra 2012.” nadomesti z besedilom “1. decembra 2012.”.”

(2) Zakon o spremembi Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1A) (Uradni list RS, št. 90-3531/2012), objavljen 30.11.2012, ki velja od 1.12.2012, določa:

“1. člen

V Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11 in 40/12 - ZUJF) se v 53. členu besedilo “1. decembra 2012.” nadomesti z besedilom “1. septembra 2013.”.”

KAZALO

UVODNA BESEDA	3
KAJ JE TA KNJIGA?	5
POGLAVJA V TEJ KNJIGI SO:	
OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI	8
PROGRAMI V VRTECU IN ŠOLI	13
POMOČ IN PODPORA	15
VRTEC	25
OSNOVNA ŠOLA	27
SREDNJA ŠOLA	34
ODRASLI DO 26. LETA	42
VZGOJNI PROGRAM	43
ŠOLA NA DOMU	44
V KATEREM KRAJU NAJ BOSTA VRTEC ALI ŠOLA?	45
KAKO OTROK DOBI MNENJE IN ODLOČBO?	47
KAJ JE ZELO POMEMBNO?	54
ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI (ZUOPP-1)	
	58

VODNIK PO ZAKONU O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

Izdalo in založilo:	Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji
Za izdajatelja:	Karl Destovnik
Lahko branje:	Zavod RISA (www.risa.si)
Urednica:	Tatjana Knapp
Besedilo v lahkem branju:	Tatjana Knapp in Estera Slatinšek
Testne bralke in bralci, svetovalke in svetovalci:	Nevenka Kos, Marjetka Levar, Nejko Perko, Mojca Šmon
Strokovno svetovanje:	Vojka Lipovšek Polc
Lektorica:	Nina Vožič Makuc
Ilustracije:	Licenca Shutterstock.com, Lahkojebrati.si
Oblikovanje in prelom:	Ana Destovnik
Fotografija na naslovnici:	Adobe Stock
Tisk:	Abografika
Naklada:	1000

Ljubljana, november 2020

Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji.

Priročnik je nastal znotraj projekta Prehod mladih, ki ga skupaj izvajajo izvajalci zaposlitvene rehabilitacije in Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji kot koordinator projekta.

Projekt Prehod mladih sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

364.614.2-056.26(497.4)(094)(035)
376-053.2(497.4)(094)(035)

KNAPP, Tatjana

Vodnik po Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami / [besedilo v lahkem branju Tatjana Knapp in Estera Slatinšek ; ilustracije Shutterstock.com, Lahkojebrati.si]. - Ljubljana : Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji, 2020

Vsebuje tudi: Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1)

ISBN 978-961-94992-3-8

1. Slatinšek, Estera

COBISS.SI-ID 37992451

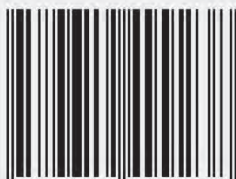

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

9 789619 499238

Projekt PREHOD MLADIH sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.